

Redaktör: Andreas Stahl

Redaktionens adress:
Riddargatan 3, Reval

Prenumerationspris:

Till utlandet:

1/1 år Kr. 2:—

1/1 år Kr. 3:—

1/2 „ „ 1:—

1/2 „ „ 1:50

Utgiven av Svenska Folkförbundet.

N:o 9

Fredagen den 2 maj 1930

13 årg.

Den nya tiden.

Intet slagord är i våra dagar allmänare än „den nya tiden.“ Mången prisar den som porten till det tusenåriga riket, andra smäda den som ett onskans inbrytande tidevarv och dröja med sina tankar gärna kvar i det förflutna, „den gamla goda tiden.“ I själva verket är den nya tiden varken bättre eller sämre än den gamla, blott annorlunda. Livsproblemen visa sig från andra sidor, under andra synvinklar, med annan rytm och takt. Samhället är liksom tiden i ständig rörelse, ingen strömkantring sker utan synliga spår, utan friktion.

Hur vi än ställa oss rent personligen till det vi kalla „den nya tiden,“ så måste vi i alla fall var i sin stad söka tränga ner under ytan av tingen, och söka förstå det, som rör sig i världen. Gör vi ej det bli vi lätt isolerade, ställda utanför, tiden går oss förbi, livets framstormande stridsvagn kör över oss.

Det viktigaste och snabbast verkande medlet att sätta oss in i och följa med den nya tiden är pressen, tidningarna. Inom ett solvarv ha vi all världens nya händelser och tankar framför oss på det tryckta bladet. Men en var folkgrupp kan inte vara betjänt med samma tidning. Envar måste söka få det tidningsorgan, som visar just honom det avsnitt av tidens gång, de händelser, frågor, tankar som mer eller mindre direkt beröra hans egna intressen och hans inställning till yttervärlden.

Vår tidning „Kustbon“ grundades med tanke på att bli estlandssvenskarnas särskilda tidning, det blad, som skulle visa dem världens gång och föra deras talan. Tyvärr blir inte en tidning till utan pengar, och den varan lider redaktionen brist på. Det är inte nog med att bara betala papper, tryck och kringsändning. Även ett litet veckoblad som vårt vällar redaktionen mycket arbete, innan det ligger färdigt. Det är mer arbete än en ensam man hinner med, sedan han slutat en arbetsfylld dag för brödet. Även en liten veckotidning tar minst en mans fulla tid och kraft. Och den mannen behöver också leva, måste ha lön för mödan. Bidragen i en tidning kosta ofta pengar. Man kan inte begära att människor, vilkas uppgift det är att arbeta med pennan, i all tid skola lämna bidrag gratis som gåva.

Man får ej heller gratis uppgifter om vad som händer i världen. Man måste få dessa nyheter så snabbt, att de ej äro för gamla, när tidningen kommer. Denna nyhetsförmedling ombesörjes i alla länder av särskilda företag. Och att få del av dessa kostar pengar lika väl som man måste betala för att få sin tidning. Men Kustbon har inga sådana tillgångar. Blott med största svårighet får man i hop till papper och tryckningskostnader, ofta ej ens det. Därför är vår tidning så liten, innehållet så föga omfattande.

Intet kulturarbete är möjligt utan en moderntidning. Arbetet för den estlandssvenska kulturen lider oerhört av att ej ha en effektiv tidning till sitt förfogande. Redaktionen är den första

att inse hur otillräcklig „Kustbon“ är i sitt nuvarande skick.

Vi utgiva i dag detta förstörade nummer för att visa, hur vi ungefär ville ha det, om vi hade tillräckliga medel. Det skulle behövas fem eller sex tusen kr. om året för att var vecka giva ut ett nummer av detta omfång och fylla det med ett innehåll, som gagnade vår svenska sak, som visade estlandssvenskarna världens gång som behandlade deras livsfrågor, som gav dem det svenska språk som i dag skrivs. Bristerna kunna ej alla avhjälpas genom denna summa, men tidningen kunde dock bli en nyhets-spridare, ett verkligt föreningsband mellan Estlands svenska element. Även ett så obetydligt organ, som visas med detta nummer, kunde sätta oss i stånd att på betryggande sätt visa oss utvecklingen av „den nya tiden,“ visa oss den väg vi måste gå, för att ej tiden skall skena ifrån oss.

Vi ämna sprida detta nummer till alla världens svensktalande bygder, på det att vår tanke och vårt hopp må bli känt. Vi vilja tillsätta hela vår kraft på att söka lösa de ekonomiska problemen, som stå i samband med svenskhetens vidare fortgång och utveckling.

Redaktionen.

Svenska språkets ställning ute i världen.

På många håll utanför Sveriges gränser utgör svenskan modersmålet för stora folkgrupper, omfattande icke mindre än tre millioner människor. Hur är detta möjligt? frågar sig kanske mången. Från Sverige har sedan gammalt tid efter annan betydande skärer dragit bort till andra land att söka sin lycka och så blivit kvar där, lämnande sitt svenska språk i arv till de kommande släktena. Vandrings- och äventyrlusten har legat det svenska folket i blodet och varit orsaken till de stora utvandringarna från Sverige alltsedan vår tideräkningens början.

Så drog en gång svenskar över Bottenhavet till det nuvarande Finland, där deras ättlingar än i dag ha sitt hemvist och nu uppgå till omkring 370.000 personer. Den enda riktiga benämningen på denna historiskt bofasta befolkning är finlandssvenskar. Utgörande mer än 1/10 av Finlands hela invånarantal ha de betydligt och betyda oerhört mycket för landets kulturella utveckling. Svensk odling över huvud har genom dem i hög grad främjats. Icke minst har svenska språket och dess ordskatt tillförts mycket av värde från finlandssvenskt håll. Man förstår detta lätt, om man drar sig till minnes den långa raden av fullödiga representanter för skönlitteraturen, Svensk-Finland frambragt, i gången tid bl. a. Runeberg och Topelius, i nuvarande bl. a. Lybeck, Procopé, Slotte, Gripenberg, Mörne, Tegengren och Hemmer. Sådana män betyda mycket för svenska språkets vidmakthållande i österled. Våra stamfränder där ha för närvarande en svår uppgift i sin

strävan att värna om det svenska språkarvet genom den skarpa mot-sättningen till landets finska befolkningsmajoritet, vilken trots egna, under rysstiden gjorda nedslående erfarenheter ej behjartar de sant mänskliga orden „leva och låta leva“.

En visserligen betydligt mindre men dock fullt ut lika viktig historiskt bofast svensk språkgrupp är den å Estlands öar och kust. Redan före den kristna tidens början torde estlandssvenskarnas förfäder ha utvandrat från Sverige till det nuvarande bosättningsområdet. Befolkningen där, som nu uppgår till nästan 8000 personer, har med berömvärd seghet och trofasthet genom tiderna bevarat sitt svenska språk, alla motigheter till trots. Förtryck från myndigheters och godsägares sida hade fordom aldrig fattats, men därigenom ned-slogs estlandssvenskarnas mod och förtröstan. Böjt var väl detta folk under det långvariga, svåra ryssväldet, men aldrig brutet. När 1918 för Estland frihetens timme äntligen kom, blev det dess svenska minoritet förunnat att få kulturell autonomi. Mycket arbete har under de gångna tolv åren nedlagts på att befästa den, framför allt från den rastlöst verksamme, tyvärr för tidigt borttryckte ledaren Hans Pöhls sida. Ännu återstår mycket att göra för stärkandet av svenska språkets ställning. Utbyggnad av skolväsendet, bl. a. genom fortsatt främjande av Birkas folkhög- och lantbruksskola och grundandet av ett svenskt gymnasium, vidare en utvidgning och förbättring av „Kustbon“, estlandssvenskarnas egen tidning, äro de viktigaste uppgifterna. Men utan kraftigare understöd från rikssvenskt håll äro de ej så lätta att lösa.

I jämförelse därmed har svenska språket ute bland Nordamerikas svenskar, vilka höra till utvandrarnas kategori, en bättre ställning tack vare befolkningens betydande storlek, 2 millioner, och ett högt utvecklat skolkirko-, förenings- och tidningsväsen. Icke minst har den vitt utgrenade Vasa-orden blivit en det svenska språkets fasta borg i Förenta Staterna.

Talrika svenska kolonier och därmed svenska språkhärdar finna vi på många andra platser ute i världen. Enbart i Europa, framför allt i Norges, Danmarks, Tysklands, Englands och Frankrikes största städer, finnas, om man bortser från de ovannämnda historiska bosättningsområdena, 1/4 million svenskar.

Lika många leva i de utomeuropeiska världsdelarnas huvud- och handelsstäder.

Om vi lägga tillsammans alla dessa siffror, fås den omtalade slutsumman 3 millioner, som är imponerande nog, då den utgör hälften av Sveriges invånarantal.

I det föregående har uteslutande tagits sikte på svenskan som modersmål för ett flertal befolkningsgrupper utanför Sverige. Emellertid får i detta sammanhang ej för-bises en annan viktig omständighet, nämligen den av utlänningar

inlärda svenskan. För den punkten bli visserligen siffrorna avsevärt mindre men ha trots detta en oanat stor betydelse.

När dr. Eigenbrodt i Jena år 1913 som den förste införde undervisning i svenska vid ett utländskt universitet, skulle väl ingen ha vågat drömma om, att ur denna blygsamma början skulle växa fram den mäktiga propagandarörelse för svenskt språk, som de många lektoraten Europa runt nu äro. Efter Jenas mönster tillkommo i snabb följd svenska lektorat vid ett flertal universitet, nämligen Kiel, Rostock, Greifswald, Hamburg, Berlin, Leipzig, Köpenhamn, London, Cambridge, Paris, Wien, Dorpat, Budapest (det sistnämnda upphörde åter 1925), Warschau, Tübingen, Riga, Rom och Marburg. Inalles uppgå de nu till 18. Om man tar i betraktande, att varje läsår ungefär 7 à 800 personer torde delta i undervisningen och så sättas i stånd att läsa svenska skönlitterära och vetenskapliga verk i original, står betydelsen av lektoratens verksamhet klar för en. Det är såsom professor Vilh. Lundström yttrade vid öppnandet av lektorskonferensen i Jena den 28 april förra året: „Vårt språk är icke längre ett landsmål i ett avlägset land. Det hävdar ett känt och spritt kulturspråks rättigheter.“

I denna framställning blir det givetvis estlandsuniversitetets lektorat, det i Dorpat, som främst intresserar oss. Det upprättades år 1922. Den genomsnittliga åhörarsiffran för de flesta terminerna är 40. Hittills ha så gott som alla kursdeltagare läst svenska uteslutande av praktiska skäl (för andra ämnen, enkannerligen nordisk historia, ha svenska kunskaper fordrats). I och med det genom anslag från Sveriges riksdag möjliggjorda grundandet av en professur i svenska språket och litteraturen vid Dorpats universitet, till vars förste innehavare nyligen lektorn i Tübingen, fil. d. r. Per Wieselgren förordnats, får också det vetenskapliga studiet av svenskan sig en plats tilldelad.

En viktig förutsättning för svenska språkets ställning vid utländska universitet och andra läroanstalter är tillgången på goda läroböcker och lexika för de olika språkområdena. I det avseendet brister det ännu åtskilligt, fast under senaste årtiondet ett par erkännansvärda arbeten utgivits. För Estlands vidkommande utarbetar skrivaren av dessa rader f. n. en svensk läro- och läsebok med grammatik och svensk-tysk-estnisk ordlista, som i fall nödiga penningmedel bli tillgängliga, torde kunna utkomma i början av sommaren.

Allt som allt, några tusental i svenska hemmastadda utlänningar bidra jämte de 3 millionerna utlandssvenskar till att i främmande länder skapa en aktad ställning åt svenskt språk och därigenom åt svensk kultur över huvud.

Nils-Herman Lindberg.

Kyrkan och nöden i samhället.

Av

Teol. dr Nils Algård — Stockholm.

Den kristna kyrkans uppgift är att förkunna evangelium, det glada budskapet om Guds i Kristus uppenbarade och erbjudna nåd, till själarnas frälsning. Det är ett program, som låter enkelt nog, men som i själva verket är oerbört omfattande. Det betyder bl. a., att kyrkan nödgas gå in på en undersökning av, huruvida förutsättningarna för lyssnandet till och mottagandet av evangelium äro till förmån.

Till skapandet av mottaglighet för Guds ord och Guds andliga herravälde hör sörjandet för att de mest elementära timpliga behoven äro tillfredsställda. Vi se, hurusom Jesus själv var oavlätligt verksam att undanröjda de rent utvärtes hindren för påverkan och pånyttfödande av den invärtes människan: sjukdom, lidande, nöd och död. Han såg i allt detta fiender till hans Faders rike. Och han nöjde sig ej med att åt sina lärjungar uppdraga förkunnelsen om detta rike, utan tillade: „Boten sjuka, uppväcken döda, gören spetälska rena, driven ut onda andar.“

Drivkraften i allt kristet verk är kärleken, De världskloka, de s. k. realpolitikerna, hava strax en invändning till hands: icke barmhärtigheten, utan rättvisan, den sociala rättfärdigheten, bör vara den överordnade synpunkten vid det understödjande praktiska arbetet. Och den väg, som leder till rättfärdighetens förverkligande, heter lagstiftning.

Naturligtvis är detta program aldeles riktigt. Det gives intet högre än sanningen, och till den hör rättvisa och rättfärdighet. Men innan denna hinner förverkligas, går världen under. Därför måste barmhärtigheten rycka in. Och den skall aldrig bli överflödig. Ty i denna värld förblir allt, även när det är som bäst, bemängt med synd, d. v. s. självskhet, egoism, köttligt sinnelag. Mot det hjälpa inga lagar.

Hur skall den Kristna församlingen lösa sin uppgift inför den myckna nöden i världen? Olika tider och lägen ställa givetvis olika krav. Men några linjer torde under normala förhållanden alltid vara givna. Kyrkan har först och främst att ange tonen i det sociala arbetet. Skall verklig solidaritet bli samhällslivets grund, så måste man gå tillbaka ända till det kristna kärleksbudet. Kyrkan har alltså att hålla det offentliga samvetet vakert, att ingjuta kristendomens anda i det sociala livet, så att ingen tvekar därom, att man skall taga vara på sin broder. Men när detta blivit en självklar sanning och samhällets krafter trätt i verksamhet för människovärdets vidmakthållande hos alla medborgare, måste kyrkan alltjämt söka hålla det personliga momentet levande, så att den kalla statsfunktionen får värme och djup och en verklig vård kommer till stånd. Kyrkan fullgör denna plikt bl. a. genom att ställa fackutbildade personer, drivna av Kristi Ande till statens, resp. kommunens tjänst. Och då åtgärderna till avhjälpande av nöd från det borgerliga samhällets sida aldrig torde visa sig tillräckliga, har hon slutligen till uppgift att söka fylla tomrummen. Detta gäller ej minst vid behövet av nya verksamhetsgrenars upptagande. Statens och kommunens tunga apparat arbetar långsamt. När den hunnit fram till kyrkans fält, får hon själv som pionjär gå vidare in på nya områden.

Lutherdomen väckte till nytt liv den evangeliska principen om trohet i den dagliga kallelsen till Guds och nästans tjänst. Den som vet, vad Guds nåd vill säga, kan icke annat än bli en godhetens och kärlekens medarbetare: „Kristi kärlek tvingar oss.“ Men den lutherska kyrkan har stundom varit på väg att glömma bort kärlekens självklara bud för ett ensidigt stannande inför „den rena läran“, inför ett ofruktbart dogmatiserande. Medvetandet om församlingens sociala plikter mot fattiga, sjuka och nödlidande är dock statt

i stadig tillväxt. Blive det en allt mera självklar sanning, att tron utan gärningar är död!

TRE DIKTER

av WALTER HÜLPHERS.

I.

NORNORNA VÄVA.

Nornorna väva,
skytteln går.

Vid deras vävande
ängsligt och bävande
hjärtat slår.

Skyarna komma från öster, draga,
ständigt åt väster, vind hör jag klaga...

Nornorna väva,
skytteln går.

Inslaget färgar sig
tungt i rött.

Mönstret förvirrande
är likt en irrande
gång av en trött.

Allt, som jag led för i ångest och
smärta,

kanske i morgon har dött med mitt
Inslaget färgar sig [hjärta . . .

redan i rött . . .

II.

TRANAN.

Ett ödsligt rop, ett skri ur ödemarken!
På bruna vingar, glänsande som guld
från kvällssol under, glider över staden
helt lågt och långsamt ödemarens trana.
I gatans korsning skockas människor.
Med ansiktena upp de undra, fråga:

„Var kommer den ifrån, den stora fågeln?
Hur kom den hit? Vad söker den, mån' tro?
Så underligt den ropar . . .!“

Tranans skri
ljöd än en gång. Så svann den över taken,
och mänskoströmmen återtog sin gång.

Men jag stod kvar. Jag kände denna fågel,
jag kände detta ödemarens rop.

En doft av myr, av kråkbärsris och starr
omsvepte mig, och för min inre syn
såg jag ur skogar flamman björkars guld
och aspars blod och rönnbärsdruvors glöd.
Högt över duvblå åsar vävdades glasklar
nimmel . . .

Allt det färnar jag nu med alla sinnen,
jag hörde viskningar från väckta minnen,
fri, ensam stod jag där i mänskoströmmen
med bröstet fyllt av sus från tranans färd,
och människorna syntes blott som skuggor,
men sanning syntes mig min skönhets-
värld.

III.

SÅ VILL JAG DÖ.

Att dö och stråla värme, glädje, skönhet,
tills soluppgång och solnedgång försmälta
i blott ett nu av samma purpurlyd,
så vill jag dö, jag själv, en stilla kväll
och minnas barnets lek förr än det somnar
och lågans stigande, tills den med ens
i stakens pipa flämtar till och slocknar.

Ja, jag vill dö likt hösten, när den flammar
med guld och blod kring bergens druvblå
kammar,

då allt jag älskat mest i världen trotsigt
sprang,

en storm av färg, vid fjärran jakthorns
klang

ur frostfälld grönska, ja, så vill jag dö.
Sen kommer natten att med stjärnljus strö
en svartnad himmel över stocknad sjö.

Men kanske skall därunder stilla blandas
med mörkret sus av det, som ej kan dö
och genom tystnaden så tryggt och mäk-
tigt andas.

Den döda drottningen.

Sällan har en furstlig persons
dödsfall i Sverige framkallat så ren,

mänsklig medkänsla, som då budskapet kom, att drottning Viktoria avlidit i Rom den 4. april om aftonen. Ty sällan kunde man med större sanning bifoga den vanliga frasen „efter ett långt och tåligt buret lidande.“ Hjaltemodigt hade den dödssjuka furstinnan i årtal burit sitt obotliga lidande, innan döden kom som en efterlängtd förlossare.

Drottning Viktoria blev aldrig någon „landsens moder“ i gammaldags bemärkelse. Årtiondens sjuklighet, som tvang henne att vistas i blidare klimat, hindrade henne från att i större utsträckning komma folket nära. Men vad om henne såsom mänskliga blev bekant genom hörsägnerna, gjorde henne sympatisk för Sveriges folk, och det förhållandevis lilla antal svenskar ur folkets bredare lager, som kom i hennes personliga närhet, hade ej ord nog att prisat hennes varma och själshöga person. Så blev drottning Viktoria för Sveriges folk något för mer än en populär furstinna i ordets all dagliga betydelse: hon blev typen för en ädel, enkelt förnäm och vördnadsvärd kvinna.

Författaren av dessa minnesrader har två gånger varit i tillfälle att få ett starkt intryck av „menige mans“ kärlek till Sveriges drottning. Den ena gången var på Öland, i Borgholm, där drottningen hade en större lantvilla. Det fanns i närheten av villan ett litet kaffé för sommargäster, som innehades av ett par gamla gummor. Med verklig hänryckning berättade dessa enkla människor om drottningens vana att stundom komma till kafféet aldeles ensam en tidig förmiddagsstund, då den lilla kafféstugan var utan gäster. Där kunde hon stanna timmatal och med intresse höra på de gamlas berättelser ur sitt liv. För att nu inte tala om högtidsstunderna på „slottet“ som man kallade villan, när drottningen var värdinna för sina vänner bland allmog och småfolk.

Den andra gången var efter kriget på Diakonissanstaltens vinterpensionat i Baden-Baden, den stora brunnsorten i hennes tyska hemland Baden.

Ivrig och röd av upphetsning berättade den gamla överdiakonissan, hur den svenska drottningen ibland brukat komma helt oförberett och fråga, om hon var välkommen på en kopp kaffe. „Just där Ni sitta i soffhörnet brukade hon sitta. Och ingenting åt hon så gärna som vårt saffransbröd.“ Och när författaren råkade ha sin födelsedag, fick han den äran att dricka ur „drottningens kopp“ vilket bara kom en eller annan svensk till del.

Ja, i hela landet Baden hörde man ännu berättelserna om den lilla prinsessa, som en gång skulle bli Sveriges drottning. Och vad man ute i bygderna berättade, visade att denna kvinna redan som helt ung varit något vida förmer en blott och bart en prinsessa.

Sagens drottningar med krona och mantel ha nog bra litet gemensamt med verklighetens. Där det klappar ett äkta och varmt hjärta under manteln, där finns nog också en hemlig längtan bort från all kunglighetens prakt. Och denna längtan bort till en värld på andra sidan mantel och krona levde nog alltid i Sveriges drottning. Bilden av denna förnämliga kvinna synes så mänskligt ren och hög att kronan och manteln ej kunde höja hennes prakt.

Sveriges folk kommer att minnas drottning Viktoria, denna stilla, tillbakadragna, tålmodiga lidandets furstinna. Ty den sympati, som hon väckte, var oberoende av politisk inställning.

Frid över hennes minne, den ödmjuka, tappra, vördnadsvärda kvinnan, som för krona och mantel aldrig lät sig berövas något av det rent mänskliga.

C. M

Svenska Odlingens Vänners årsmöte.

Söndagen den 27 april höll Svenska Odlingens Vänner sitt 21:ta årsmöte i Hapsal å hotell Petesburg.

Till mötet hade infunnit sig 50 å 60 medlemmar från Vormsö, Nuckö och Reval.

Föreningens ordförande N. Blees öppnade mötet och höll därvid ett kort anförande till avlidne ordf. Hans Pöhl minne. Anförandet ähördes under högtidlig tystnad stående av de närvarande.

Till mötets ordförande utsågs lärare Joel Nyman och till sekreterare föreningens sekreterare lärare A. Stahl.

Ordföranden N. Blees föredrog styrelsens årsberättelse. I berättelsen omtalades H. M. Konung Gustaf V besök i Reval den 26 och 27 juni 1929, en händelse, som var av historisk betydelse. S. O. V. fick vara med på ett hörn. Konungen hade stämt möte med svenskarna i Revals svenska kyrka, vilket var ett ögonblick, som måste tillmätas stor betydelse för svenskarna i Estland.

I början av september under verksamhetsåret hade S. O. V. även ett besök av representanter för Riksföreningens för svenskhetens bevarande i utlandet Stockholmsavdelning, nämligen generaldirektör Julius Juhlin, major Frans H. L. Ahlström tillsammans med konsul Folke Bökman. Besöket gällde gymnasiefrågan. Konsul Bökman lämnade ett donationsbrev, som förvaras av Stockholmsavdelningen, på 25.000 kr. till ett svenskt gymnasium i Estland. Expeditionen hade tillsammans med donator överrest till Estland för att gemensamt med S. O. V. närmare studera gymnasiets organisation och lämpligaste förläggning. Vad gymnasiefrågan förövrigt angår, så har beslut fattats, att om möjligt öppna skolan i Birkas på hösten 1931.

Vidare omtalades i årsberättelsen, att generalkonsul J. Fagraeus, Stockholm, den 19 juni donerat 1000 kronor till ett ålderdomshem.

Vad föreningens verksamhet i allmänhet beträffar, så har arbetet under de senaste åren här och där börjat visa tendenser till förslappning, men det är icke någon företeelse v oroande art. Det är ett tidens tecken. Vi skulle helst önskat, att det intresse, som allmänheten visade allt föreningsarbete under de första åren av Estlands självständighet varade hela tiden, men sådant är icke tänkbart. Nyhetsbegäret har lagt sig, lugnet har inträtt — och även en viss liknöjdhet. Arbetet går dock säkert om än sakta framåt. — Gustav Adolfsdagen den 6 nov. har firats på sedvanligt sätt överallt i svenskbygderna både med gudstjänster och folkmöten med föredrag, sång och deklamation. I Reval ha då och då teaftnar anordnats å Riddaregatan 3. Ungdomsavdelningarna „Framåt“ och „Enighet“ ha ofta anordnat vällyckade tillställningar och samkväm i Reval. Dessutom har föreningen hållit 9 allmänna möten, däribland folkfester, på landsbygden och inalles 14 styrelsesammanträden.

Föreningens största företag är Birkas folkhög- och jordbrukskola. Denna vår ungdomsskola tillmäter föreningen den största betydelse för vår svenskbygd och dess ungdoms uppfostran till dugliga, vakna och med praktiska färdigheter utrustade medborgare. Skolan har hela tiden arbetat med god framgång. — Sedan rektor Emil Adalberth med fru, efter flera års framgångsrikt arbete, från den 1 augusti 1929 lämnade skolan, kallade styrelsen konsulent Nils Danell, Skara, till rektor för skolan och fröken Ingeborg Pöhl, i st. f. fru Adalberth. De övriga lärarkrafterna äro fil. mag. Sven Fraenki och fröken Lydia Einbluth. Skolans nye rektor är en mycket energisk man med varmt intresse för det ansvarsfulla arbetet vid skolan, isynnerhet det praktiska, husdjurskötseln och jordbruket, som är vår befolknings huvudnäring. En god början har även gjorts med jordbruksungdomens klubbverksamhet.

Det arbetas friskt och hurtigt, ty alla krafter äro unga och verksamhetsivriga. S. O. V. kan ha den stora tillfredsställelsen, att skolan är i goda händer. — Elevantalet är under innevarande läsår 26.

Förövrigt har styrelsens omtanke, då andra frågor ännu icke varit så brännande, måst ägnas åt de två svenskorterna, där faran för avsvenskning varit störst, nämligen Koriks och Vichterpal. Skolan i Koriks har, som bekant, allt sedan S. O. V. grundades 1909 varit föreningens skötebarn. Skolan har för det mesta fått arbeta som privatskola, och under flera år, före 1925, var den stängd. Sedan nämnda år har den hela tiden varit privatskola med anslag av Riksföreningens lokalavdelningar i Malmö och Borås. Då det i längden torde bli svårt att underhålla en skola enbart med gåvor och anslag, har styrelsen vidtagit åtgärder för erhållande av officiella rättigheter för Koriks svenska skola med lön av staten. Elevantalet har under innevarande läsår stigit till 15—16 och enligt lagen för minoritetsskolor är staten förpliktad att underhålla en minoritetsskola på avlägsen ort, om barnantalet är 15. Underhandlingarna med myndigheterna ha lett till ett sådant resultat, att man beslutat nästa höst öppna en kommunal skola i Koriks, men av tekniska orsaker torde planen ännu icke så snart kunna realiseras.

Under tiden anordningarna för erhållande av officiella rättigheter för Koriks skola pågingo, stängdes Vichterpal svenska parallellklass, som under flera år arbetat med statslön vid Vichterpals estniska folkskola, emedan barnantalet där sjunkit till 10—11. Styrelsen öppnade då en privatskola även i Vichterpal i byn Alliklepp. För ändamålet hyrdes en liten nybygd bondstuga, och till lärare kallades i st. f. A. Samberg, som flyttat till Nargö herr A. Lindström, som nyligen slutat Karlstads seminarium i Sverige. Skolan började arbetet under mycket primitiva förhållanden: ett ytterst litet klassrum med ännu mindre lärarbostad, men kärleken och anslutningen till skolan var över förväntan stor. I st. f. 10 elever infunno sig 17, då skolan öppnades. Med anledning av den lyckliga omständigheten, att elevantalet steg så pass, vidtog styrelsen skyndsamma åtgärder att få läraren statsavlönad, och det lyckades. — Vår närmaste omsorg blir nu, vad Vichterpal beträffar, att bygga ett lämpligt skolhus, annars måste skolan som parallellklass arbeta vid den estniska skolan, vilket ur svenskhetssynpunkt sett icke vore önskligt.

Ordföranden redogjorde vidare i detalj för tanken om lokalgruppernas självständighet, vilket skulle betingade stadgeförändring. Stadgarna behöfve visserligen kompletteras, men sammanhållningen finge dock på intet sätt bli lidande därigenom. Det konstaterades, att förändring av föreningens stadgar av flera orsaker åtminstone icke ännu var av nöden.

Biblioteksverksamheten, ett viktigt eld i vårt bildnings- och svenskarbete, har så småningom börjat visa tecken, som tyda på framåtskridande. Denna del av verksamheten lämnar visserligen ännu mycket övrigt att önska, men det har med tiden blivit bättre. Det har kommit åtskilligt med litteratur utifrån, och S. O. V. har ekonomiskt och annars sökt hjälpa till här och där. I Rickholtz har läraren A. Vesterberg energiskt och med god framgång arbetat för biblioteksförbättringen. I Roslep har ett nytt bibliotek öppnats, och i Höbring har biblioteket satts i gott skick och kompletterats med över 100 ex. nya böcker.

Medlemsantalet har under 1929 nedgått, vilket är beklagansvärt. Siffran överstiger något 400. Vi ha flera år förut haft omkr. 500 medlemmar.

Kassans ställning visade ett överskott på Kr. 2.731:85 till den 1 jan. 1930, därav 1000 kronor reservkapital. Förutom löneanslag av staten och staden Reval till Birkas och Revals sko-

lor har svenska staten lämnat 5000 kronor. Olika gåvor och anslag gå på en summa av Kr. 1.652:87, medlemsavgifterna utgjorde Kr. 256:91, tillskott av Birkas jordbruk Kr. 638:16. Övriga poster av mindre betydelse för allmänheten, t. ex. Birkas elevkonto, telefonsamtal m. fl. andra utelämnas, då utrymmet är begränsat. Det bör dock nämnas, att i inkomsterna ingå ett banklån på 500 kr. Kassan gick inalles, statens lärarlöneanslag inberäknat, på Kr. 19.188:25. — Största delen av utgifterna ha gått till Birkas och Revals skola i form av lön av staten. Bland övriga utgifter må nämnas skolorna Koriks, Vichterpal och Odinsholm, som erhållit sammanlagt 710 kronor. För olika bibliotek har använts 103 kronor.

Sedan fröken D. Pettersson avgivit revisorernas berättelse beviljades styrelsen enhälligt ansvarsfrihet och antogs därpå års- och kassaberättelsen av årsmötet.

Det av styrelsen uppställda budgetförslaget för 1930 på 15.815: — antogs därpå utan förändring.

Utrymmet tillåter icke att i detalj skildra alla förhandlingar.

De hädangångnas minne hedrades genom uppstigning. — I st. f. avlidne ordf. H. Pöhl invaldes som ledamot i centralstyrelsen herr Hjalmar Pöhl.

Årsmötet beslöt bl. a. uppdraga åt styrelsen att vidtaga åtgärder för räddande av Magnushof åt svenskarna.

Beträffande frågan angående ev. kulturell självstyrelse för svenskarna, som bragtes på tal av herr Berggren, svarade herr Vesterblom och betonade, att en sådan apparat bleve alldeles för betungande för svenskarna, då t. o. m. tyskarna med sin jämförelsevis goda ekonomi klaga över svårigheter, och att vi därför gjorde klokast, att fortfarande ställa oss avvaktande till saken. Årsmötet, som i allt bar prägeln av enighet och förståelse, avslutades med „Modersmålets sång,“ sjungen stående och unisont av de närvarande.

En deltagare.

Märkligt svenskt besök.

Estland hade före påsk besök av den svenske forskningsresanden Greve Erik von Rosen, som hitkommit för kulturhistoriska studier. Greven hade för avsikt att i Birkas och Reval hålla föredrag för de svenska organisationerna över sina resor, men ett olycksfall i familjen föranledde hans för tidiga återresa. Dock har den celebre svensken ställt i utsikt att återkomma under sommarens lopp.

Greve von Rosen — även känd som ägare av det ståtliga godset Rockelsta i Södermanland med dess vidlyftiga konst- och etnografiska samlingar — har som jägare, sportsman och vetenskaplig forskare företagit vidlyftiga resor genom de främmande världsdelarna. Särskilt bekant är resan genom Afrika, från Kapstaden till Alexandria åren 1911 och 1912, vars viktigaste vetenskapliga resultat var den noggranna undersökningen av det förr så gott som okända dvärgfolket i Bangveolos träsktrakter i Centralafrika.

Den svenske greven, som genom härvarande släktförbindelser och andra försökt skaffa sig en allsidig uppfattning av Estlands förhållanden, ämnar publicera dessa intryck i den svenska pressen. Resultatet synes greven så rikt, att han rent av funderar på att utgiva sina reseskildringar i bokform. Utomordentligt god skriftställare har greve von Rosen redan bakom sig en hel rad populära vordna böcker över sina vidlyftiga resor. Man måste därför glädja sig åt, att en så högt kvalificerad svensk resenär vill ägna sig åt en objektiv framställning av detta lands förhållanden. Tyvärr ha de flesta föregående svenska skildrare tagit mycket för kort tid på sig. Ett par veckors besök med aldrig så energiskt kringfrågande kan aldrig blotta landets själ, ge en klar bild av den politisk-kulturell-sociala utveckling genom århundraden, som så småningom frambragt

Estland av i dag med dess mångahanda, invecklade och svårlösta problem. Boken om Estland är ännu ej skriven för Sverige. Det vore glädjande om greve von Rosen, mannen med det skarpa ögat, vidhjärtenheten och viljan till objektivitet, bleve mannen.

Helvetesmaskin i ryska legationen i Warschau

För några dagar sedan observerade gårdskarlen i ryska legationen i Warschau ett paket på trappan till legationshuset, varifrån ledde trådar upp på husets tak. Polisen alarmrades genast men kunde ingenting företaga, emedan den fruktade att intränga i huset. Först när tillstånd erhållits företogs en grundlig undersökning, varvid man i skorstenen fann en sprängladdning, vägande 30 kg.

Vem som föranställt attentatförsöket, är tillsvidare outrett, ehuru stränga undersökningar pågå. Enligt sakkunnigas förmodan skulle inte blott ryska legationen sprängst i luften, om helvetesmaskinen exploderat, utan även de närmast liggande husen.

Naturligtvis äro sovjettidningarna förbittrade och påminna polska regeringen om, att den i största utsträckning är ansvarig för ryska legationens i Warschau säkerhet.

Ryska sändebudet i Warschau har med anledning av attentatförsöket överlämnat en not till polska utrikesministern Zaleski.

Från Kalkutta meddelas, att ångaren „Condor“ gått till botten på Jamuna — floden. (östra Bengalen) varvid omkring 250 personer omkommo.

Utställning av estnisk konst i Köpenhamn.

Från Köpenhamn meddelas, att därvarande Estnisk-Danska förening den 10 maj öppnar en konstutställning. Utställningen står under riksäldstens protektorat och öppnas i hans namn av estniska sändebudet dr. Akel.

Kommunisthäkningar i Lettland.

Från Riga meddelas att politiska polisen i Lettland i samband med 1 maj demonstrationerna häktat ett 100-tal kommunister. Tidningarna påpeka att dylika masshäkningar icke förekommit på flera år.

I Libau har polisen lagt beslag på ett kommunistiskt tryckeri i en privatbostad. Bland det belsagtagna materialet fanns också en hel mängd revolverar.

Förhållandena i Indien bli alltmer spända. Sälunda meddelas från trovärdigt håll, att ett truppförband vägrat vidtaga åtgärder emot de upproriska och sälunda hotat göra gemensam sak med dem. Flera personer ha redan fängslats, vilket naturligtvis icke kommer att verka förlamande på hinduernas frihetskamp, utan tvärtom.

För kvinnan och hemmet.

Av Benita Wrangell-Mothander.

Snabbkokare och andra bränslebesparare.

I våra dagar måste man börja spara på bränslet i Estland. På sommaren låter detta sig i stor utsträckning göra genom att så mycket som möjligt låta den stora kökspiseln vara i fred och använda petroleumkök mest praktiska äro de svenska Primus-typerna — vid matlagningen. Firman Eggers, Långgatan 30 i Reval, för i marknaden en ytterst häutig ersättning för stekugn, vilken ställes direkt på ett primuskök. I denna trevliga apparat av aluminium kan man grädda kakor, puddingar och mindre stekar utan att behöva elda upp spiseln i köket.

En annan mycket lofvärd uppfinning är en snabbkokare av aluminium, en gryta med fast, slutbart lock, som gör att ångtrycket drives upp till ett par atmosfärer, och att värmen i det kokande vattnet går upp till 140 gr. Celsius. En säkerhetsventil utesluter all risk. Ärtsoppa med fläsk t. ex. kokar fullt färdig på 25 minuter utan att ärterna behöva ligga i vatten över natten. Både på landet och i staden är det en oerhörd hjälp för husmodern att kunna ha middagen färdig på en halv timme.

Dessutom små svenska sparspisar helt små miniatyrspisar med plats för två kastruller. Sparspiseln ställes på den stora spiseln och ett rör går ner i dess ringhål. Sparspiseln eldas med stickor, bark och f. ö. allt brännbart avfall, som kan finnas i ett hem. En oerhörd vedbesparing.

Två hjälpare i hushållet.

Maggie och makaroner.

Maggie är ett preparat framställt genom sammankokning av sopprötter och salt, som ger en utmärkt buljongsmak. En god grönsaksoppa kokar man utan kött blott med de vanliga grönsakerna i riklig mängd jämte en smula maggie. Överhuvud ar maggie det bästa och ojämförligt billigaste medlet att sätta smak på svaga soppor och såser. Säljes i små tärningar, som bruka räcka för smaksättning av en halv liter soppa.

Makaroner är bland det viktigaste man kan ha i hushållet, när det gäller att hastigt få en måltid i ordning. Lättast är makaroni kokt en saltvattnet med en steksås med maggie. Man bryner bara litet vetemjöl i fett, sätter till vatten och en tärning maggie. Kanske också litet brynt lök.

Mycket lätt gör man en pudding på överblivna kokta makaroner. Man rör blott upp massan med litet mjölk med ägg, allehanda överblivet kött hackas i fina bita och blandas i. Gräddas i ovannämnda lilla stekapparat och är färdig på en knapp halvtimme.

Makaroner låter också använda sig som efterrätt, blandat med kokt frukt av alla slag. I varje handel finns att få en liten bok med en massa beskrivningar på olika sätt att använda makaroner.

Lärarkåren.

Efter S. O. V:s årsmötes slut d. 27 apr. församlades de närvarande lärarna och beslöto hålla sedvanlig s. k. lärardag på Vormsö i Hullo den 15, 16 o. 17 juni. Förhandlingarna öppnas den 15 kl. 3,30 e.m.

På dagordningen beslöts upptaga följande referat, som sedan diskuteras:

- 1) Ungdomsklubbarnas verksamhet, Ref. rekt. N. Danell.
- 2) Huru undervisas flera än två klasser samtidigt, och vilka läroböcker böra användas? Ref. fru M. Gottkamp.
- 3) Den nyaste svenska litteraturen. Ref. Fil. mag. S. Fraenki.
- 4) Läroboksfrågan.
- 5) Moralläran.

Uppgifter från skolfältet.

Enligt utdrag ur undervisningsministeriets statistiska material funnos under läsåret 1928/29 i Estland sammanlagt 83879 folkskolpliktiga barn. Av dessa äro 19224 bosatta i städerna och 63980 på landet. I genomsnitt försummade varje skolpliktigt barn 18,8 skoldagar.

Skolornas antal i Estland

var under skollåret 1928/29 1499. Därav folkskolor i städerna 109, på landsbygden 1161. Mellanskolor i städerna 57, på landsbygden 12. Yrkeskolor funnos under samma tid 56, varav 49 i städerna och 7 på landet.

Meddelande.

Birkasvännerna anordna värfest på Birkas den 4 maj.

Omväxlande program.

Alla välkomna!

Styrelsen.

Samma dag hålles svensk högmässa i Nuckö kyrka av pastor K. Nilsson från Vormsö. Vid gudstjänsten medverkar Vormsö sångkör.

Skollokalerna och undervisningsmaterialerna.

visade sig efter verkställd inspektion vara: goda i städerna 48, nöjaktiga 65, dåliga i 34 skolor. På landet goda: 227, nöjaktiga 594 och dåliga i 403 skolor.

Läraryrket under samma tid uppgick

till 5738 pers. Av dessa verkade i städerna 1968, på landet 3292. Manliga lärare funnos 2701 och kvinnliga 2589.

Silverräven.

Silverräven har fått sitt namn av skyddshären, som den har över ryggen. Hären äro inne vid kroppen mörka skifferblå som gradvis går över i blåsvart, därnäst kommer den vita silverfärgade delen av håret och slutligen hårspetsen, som är till färgen svart. Detta är vad som sätter det höga värdet på silverrävsskinnen, emedan det är omöjligt att efterapa dem. De första avelsdjuren, som sålades betalades med så högt som 100,000 kronor per par, och ett enda skinn har sålts till ett pris av 10,000 kr. Nu har emellertid denna djuravel kommit till sunda basis, nämligen pälsproduktion. Härigenom har skapats en industri för sig själv genom försäljning av avelsdjur och skinn. I Amerika, där de flesta rävgårdar räkna endast med att sälja

skinn, har det visat sig att man i medeltal tjänar 20% på insatt kapital, vad som sedan säljes som avelsdjur förtjänar man så mycket mera. Därför kan man gott säga, att det finnes ingen industri, som giver bättre förtjänst på insatta pengar, än just rävdlingen, med förutsättning att den skötes på ett förnuftigt sätt. Förhållandet är sådant, att de vilda skinnen minskas år från år och förbrukningen av skinn bliver allt större och större, därför är det ingen fara att man ej får högsta priser för ett gott skinn. Det är således av stor vikt att få goda avelsdjur till att börja med. Förra året var världsproduktionen av silverrävsskinn uppe i endast 120,000 stycken, detta är ju ej mera än en stad New-York skulle kunna använda. Detta visar att skinnen ännu ej kommit i bruk så mycket som de komma att göra, och då efterfrågan bliver större bliver priset också högre. Ett silverrävsskinn av god kvalitet har alltid varit och kommer framdeles att vara en raritet, för vilken man får bra betalt.

De första som fingo idén att avla silverräv i fångenskap, voro Charles Dalton och Robert Oulton på Prince Edward Island, Canada. Dalton, som var jägare och skinnhandlare fick höra talas om en annan jägare, som hade fångat fyra levande silverrävar. Dessa köpte Dalton och satte dem i en inhägnad med avsikt att avla dessa djur. Obekant härmed hade Robert Oulton börjat med samma experiment. Omsider fingo dessa två män vetskap om varandras studier, och det slutade med kompanjonskap. Den första stålträdsinhägnaden blev således byggd på Savage Island Canada. I 30 årstid hade dessa två män denna industri hemlig på en liten ö och de sålde bara skinn till London för flera tusen dollars per styck, men så omsider blevo de hårt eftersatta av folk, som fått veta dessa höga

skinnpriser. Allt vad de behöfve göra var att begära och så sålde Dalton och Oulton 20 par avelsdjur för en summa av 500,000 dollars och sedan dess har denna industri stått öppen för vem som velat börja med den. Det är endast några få år som rävdlingen pågått i Europa, och det är med silverräven som med andra husdjur, de ha alla först en gång kommit till gagn för mänskligheten.

Åtgärder vid byggandet och skötsel av en rävgård.

Rävgården bör helst ligga så att man har god utsikt över den från boningshuset. Den bör ligga lugnt till, så att den ej bliver utsatt för obehöriga, särskilt under tiden 1 januari till 1 juli. Den bör vara anlagd på någorlunda torr och dränerad mark helst sluttande mot söder, sydöst eller sydväst. Vidare bör en del träd finnas omkring gården så det, bliver mer eller mindre med skugga.

Anläggningen kräver ett särskilt därtill konstruerat nät av ståltråd. De bästa gårdarna göras 12x12 meter 2 meter höga, 1 meter nät nedgrävt i jorden, 60 cm överhäng på toppen så räven ej kan kliva över. En del rävgårdar använda sig av yttergård, vilken bör gå minst 5 meter utanför innergårdarna. Yttergården är till för att hålla obehöriga ute vare sig människor eller djur, samt för att man skall kunna kvarhålla räven, om han skulle taga sig ut från sin egen gård.

Rävhusen göras 1x1 meter med dubbla väggar och fyllda emellan med kork eller annat. Lyan är 50x50x50 cm. insatt i rävhuset. Detta invändigt mått. Material och arbetslön till hus och gårdar för varje rävpår är ca 400 kr. pr år.

I medeltal får silverräven 4 valpar om året. Rävns föda utgöres av kött, slaktavfall, all slags fisk, ägg, mjölk, gröt, bröd, detta bakat av sam-

„Framåt“ anordnar Teafton

söndagen den 4 maj kl. 5 e. m.
å Svenska skolan.
Majgris (för barn.)
Alla välkomna.

38.180

manmalet vetemjöl. Torsklevertran, morötter, äpplen, rönnbär, russin och benmjöl.

Räven utfodras för det mesta två gånger om dagen. Rent, friskt vatten bör insättas minst en gång om dagen, då det ej finnes snö för räven att äta. Dagsransonen för vuxna rävar varierar emellan 2—5 hg. per rävar beroende på olika årstider då räven skall utfodras mer eller mindre. Det är ett nöje att se en kull valpar leka och kavla om i en rävgård. De växa ganska fort, efter 4 å 5 månader likna de vuxna rävar. De böra få all den mat de vilja ha under den tid de växa så att de själva bliva utvecklade nog för att kunna få ungar nästa år.

Priset på goda avelsdjur är för närvarande 3 till 4 tusen kr. per par. Vidare upplysningar erhållas genom att tillskriva Ostkustens Silverrävgård, Loverslund vilken vid försäljning av avelsdjur giver köpare alla nödiga upplysningar om silverrävsskinn såväl utfodring skötsel och vård som byggandet av rävgårdar. Vidare få alla köpare under en veckas tid kostnadsfritt stanna hos oss för studier av rävskötsel.
Hjalmar Raymond.

Kyrkliga meddelanden.

S:t Mikaelsskyrkan.

2. sönd. e. Påsk högmässa kl. 11 f. m., barn gudstjänst kl. 4 e. m. Kollekt till svenska prosteriets kassa.

H. Engström.

Five o'clock

med lotteri anordnas till förmån för Svensk-Finska S:t Mikaelss församlingens fattigvård lördagen den 10 maj å bredgatan 5 (Lai t.)

Alla välkomna!

STADSHOTELLET HEDEMORA
Rekomenderas. Modernt Hotell & Restaurang Fullständiga rättigheter Tel. Namnanrop

Stadshotellet i
LINDESBERG
REKOMMENDERAS

Tandläkare

Laboratorium för tillverkning av artificiella tänder.

V. Beltschikov

Reval, Harju tån. № 26—4.
Emottagning kl. 10—1 och 4—7.

Vid besök i Norrtälje rekommenderas
Stadshotellet
Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under sommarmånaderna.

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritservering.
Förstklassigt kök.
Ny ägare L. Pehrsson.

Mc CORMICK-DEERING INTERNATIONAL

LANTBRUKSMASKINER
BRUKET BÄST - I LÅNGDEN BILLIGAST
BEGÅR KATALOGER!

INTERNATIONAL HARVESTER Co.
NORRKÖPING - MALMÖ

RESTAURANT D A M B E R G
MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMENDERAS
Beställningar av bord N. 12911. N. 6285.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR
till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige genom handlande i branschen.
Geffe Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

PEHR NILSSON
Byggnadsentreprenör, Stockholm
Husbyggnader — Reparationer
Tel. 6803 Eriksbergsgatan 16 Tel. Norr 6803.
Nybyggnaden, Svevägen 77 Tel. Vasa 14577.

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och komfortablaste hotell.
Fullständig toailettrum med bad till varje rum och dubletter.
Förstklassig Restaurant.
Moderata priser.
Dans måndag och fredag.

Hammrestauranten Motala

Belägen vid hamnen.
Fullständig servering. Gott bord.
Billiga priser.

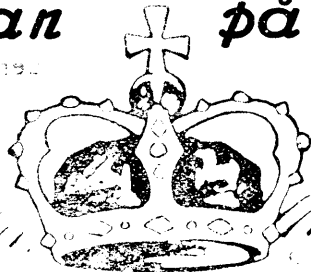
Skandinaviska Kreditaktiebolaget

Göteborg Stockholm Malmö
Ävdelningskontor över hela landet. Egna fonder Kr. 182.000.000. Telegrafadress Kreditbolaget.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna
Tillverkar och försäljer:
GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LINNEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Jönköpings stads och läns sparbank
Stiftad 1831.
Huvudkontor i JÖNKÖPING. Ävdelningskontor
Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Smålands Taberg.

„Besök Katrineholm“

„Besök Borås“

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningsloka

Tej. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialutför för spetsar och Broderier. — Rikt utval av Vadstensspetsar. Motiv och Tragar. Beställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten expedieras omgående.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik Göteborg med alla mellanliggande svenska hamnar till KARLSKRONA—DANZIG—LIBAU—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin. Ekorre, Hare och Kanin uppköpas till allra högsta pris. Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes mot porto.
FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

Reserverad annonsplats

Restaurang Runan

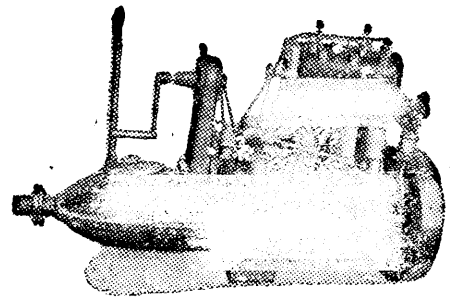
Sundsvalls populäraste restaurang.
HEMTREVLIGESTYVÅNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

Bierstugan i Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl tempererade maldrycker.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.
NORRKÖPING
REKOMMENDERAS.

„OLYMPIA“ båtmotorn

är den lämpligaste för fiskare.
Billig i anskaffning och drift.

Firma E. H. MAULTZSCH

Pikk t. 33 (Långgatan 33)

Specialfirma för kvarnmaskiner och tillbehör.

„Silver-Blåräv-Mink“

1930 års valpar av avkomma, fallna efter första pristagare och andra kvalitetsdjur. Fri undervisning om skötsel och byggandet av gårdar. Anskaffar svenskt eller engelskt rävnät. Förmånliga priser. Tillskriv

Ostkustens silver & blårvävgård.
Loverslund,
Sverige.